

Erfaringer med bruk av hjelpemidlet Retiplus, ved Sindre Gården Paulsen

Sindre Gården Paulsen er utdannet sosionom med en bachelor i sosialt arbeid fra Høgskolen i Innlandet (HiNN) og har videreutdanning som syns- og mobilitetspedagog, med en mastergrad i synspedagogikk og syns(re)habilitering fra Universitetet i Sørøst-Norge (USN) og Göteborgs universitet (GU). Han har erfaring som veileder i programmer som “Avklaring for personer med nedsatt syn” og “Arbeidspraksis i Skjermet Virksomhet”, og har gjennomført flere relevante kurs og sertifiseringer. I tillegg har han jobbet som syns- og mobilitetspedagog ved Adaptorgruppen. Sindre deltok i dette prosjektet som en del av sitt masterprogram.

Det å ha et begrenset synsfelt påvirker en persons evne til å orientere seg og bevege seg rundt. Målet med denne studien er å undersøke hvordan bruk av videobrillen Retiplus som teknisk hjelpemiddel kan øke mulighetene for orientering og forflytning, og undersøke hvordan dette påvirker deltakerne opplevelse av uavhengighet og livskvalitet. Vi ønsker også å belyse hva som trengs av opplæring for at nytten av Retiplus skal bli så god som mulig. Derfor hadde studien vår hadde som mål å utforske hvordan personer med Retinitis Pigmentosa (RP) opplever bruk av RetiPlus som hjelpemiddel for mobilitet og orientering. Spesielt ønsket vi å undersøke hvordan AR-teknologi kan bidra til bedre mobilitet og orientering for personer med begrenset perifert syn. For å gjøre dette ble en kvalitativ tilnærming benyttet, hvor vi anvendte en fenomenologisk-hermeneutisk metode. Studien ble basert på individuelle semi-strukturerte intervjuer som ble gjennomført med en intervjuguide. Intervjuene ble tatt opp på lyd og deretter transkribert for analyse. Vi brukte kvalitativ innholdsanalyse for å bearbeide og tolke dataene.

Informantene ble introdusert for og opplært i bruk av RetiPlus i 2022, før de fikk låne et system for å bruke det i sine daglige liv frem til det andre intervjuet, som ble gjennomført i 2023. Resultatene fra studien viste at erfaringene med brillenes nytteverdi varierte betydelig mellom informantene. Hvor nyttig RetiPlus var, avhang i stor grad av den enkelte informants synsfunksjon og behov. Brillene fungerte best når de ble brukt i kombinasjon med andre hjelpemidler, og de hadde størst effekt i relativt mørke omgivelser. Informantene rapporterte at RetiPlus gjorde mobilitet og orientering lettere, og at teknologien i noen tilfeller bidro til økt trygghet.

Imidlertid ble det også fremhevet behov for endringer av det fysiske produktet. Informantene påpekte at batterilevetiden kunne vært lengre, og at kontrollboksen kunne blitt mindre varm ved bruk. En annen utfordring var at det var en terskel for å ta på seg brillene i offentligheten, noe som kan indikere et behov for å utvikle et mer diskret og brukervennlig design.

Samlet sett gir studien innsikt i hvordan RetiPlus kan påvirke mobilitet og orientering for personer med Retinitis Pigmentosa, og hvordan AR-teknologi kan spille en viktig rolle i å tilpasse hjelpemidler til individuelle behov. Bruken av RetiPlus som teknisk hjelpemiddel for mobilitet og orientering tilbyr visuell informasjon, noe som skiller seg fra tradisjonelle taktile hjelpemidler (Wiener et al., 2010). Dette kan gi personer med synshemming et nytt perspektiv på hvordan de kan navigere i omgivelsene. Bruken av et batteridrevet system gjør RetiPlus relativt bærbar, noe som er en fordel for personer som er avhengige av hjelpemidler i sin hverdag (Htike et al., 2020).

Tekniske hjelpemidler som RetiPlus blir ofte en integrert del av brukerens liv, og påvirker både fysisk og psykososialt velvære. Ifølge Berndtsson (2005, 2018) kan slike hjelpemidler bidra til å gjenvinne selvstendighet, noe som igjen kan øke brukerens livskvalitet. På den annen side er det også en risiko for at tekniske hjelpemidler, som RetiPlus, kan oppleves som en form for stigmatisering, da de kan gjøre brukerens synshemming mer synlig for omverdenen. Dette kan være en faktor som påvirker viljen til å bruke hjelpemiddelet offentlig, og en barriere for aksept i sosialt samvær.

Konklusjon og signifikans

RetiPlus viser seg å være et nyttig teknisk hjelpemiddel for mobilitet og orientering, spesielt når det brukes i kombinasjon med andre hjelpemidler. Bruken av systemet gir flere personer muligheten til å navigere enklere, og kan være et viktig verktøy for å forbedre selvstendigheten i hverdagen. Imidlertid kan nytteverdien for flere personer økes ved å implementere de foreslåtte endringene, som forbedring av batterilevetid og design for økt diskresjon og komfort.

Det er også viktig å merke seg at filterbriller kan ha en høyere prioritet for enkelte brukere, og at RetiPlus og filterbriller ikke kan brukes samtidig. For å øke brukervennligheten av RetiPlus og redusere terskelen for offentlig bruk, er det nødvendig å gjøre produktet mer diskret og tilgjengelig.

Bruken av AR-briller som RetiPlus vil uten tvil ha en stor innvirkning på mobilitet og orientering for personer med synshemninger. Teknologien utvikler seg raskt, og det er grunn til å tro at fremtidige forbedringer vil tilby enda mer effektive og tilpassede løsninger for personer med nedsatt syn.

Til tross for lovende resultater, er det fortsatt behov for mer kvalitativ data om brukernes erfaringer for å få en dypere forståelse av hvordan slike hjelpemidler fungerer i ulike livssituasjoner. Mer forskning vil være viktig for å kunne tilpasse og optimalisere teknologiske hjelpemidler som RetiPlus ytterligere, slik at de best mulig kan støtte personer med synshemninger i deres daglige liv.